

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2 — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj na L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopisni naslov: uredništvo. Ne rankirano pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vrnejo. Tiskovni urednik: Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne: C. N. — Značka za mese: L 7.—, 3 mesece: L 20.—, pol leta: L 35.—, leto: L 65.— Za inozemstvo mesečno 4 lire več. Telefon uredništva in uprave 11-57.

Častilci iz jutrove dežele

Te dni so objavili fašistovski in drugi laški listi kratko poročilo o dogodku, ki bo presenetil marsikoga med nami. Fašistovskega diktatorja Mussolinija je obiskala pretekli teden odposlanstvo japonskih parlamentarcev in se skozi njegovo osebo globoko poklonilo italijanskemu fašizmu. Sprejem se je vršil v uredniških prostorih glavnega fašistovskega glasila "Popolo d'Italia" v Milanu. Zastopniki vseh treh japonskih strank so izrazili Mussoliniju občudovanje za fašizem. Obžalovali so, da je imela večina Japoncev do sedaj o fašistovskem gibanju popolnoma napačne nazore. Vzrok temu je bilo zgolj nepoznavanje fašizma. Čim pa izpoznajo Japonci njegovo bistvo, mu bodo zagotovljene simpatije vseh naprednih (!) delov prebivalstva te daljne jutrove dežele. Tako so besedovali Japonci pred Mussolinijem. Posebno se niso mogli prečuditi vojaško-politični organizaciji fašizma, ki da bo morala imperirati vsakemu Japoncu.

Ta obisk zastopnikov vseh treh vodilnih japonskih strank pomeni za Mussolinija brezdvomno velik moralen uspeh. Ti japonski "trije kralji", ki so se prišli pokloniti novemu Mesiji v betlehemsko štalco uredniških prostorov "Popolo d'Italia", so dali fašistom v roke nov "dokaz", da znajo oni — in oni edini — ne samo varovati ugled države v notranjosti, temveč tudi širiti njen glas v inozemstvu po Evropi in, kakor nam kaže ta slučaj, celo do Daljnega vzhoda. Dogodek je vsakako zelo zanimiv tudi s tega stališča. Vendar pa je še bolj zanimivo vprašanje, kaj je neki naglano japonske "trije kralje", da so povodom svojega potovanja po Italiji smatrali za primerno in potrebno, da počastijo na pšeben način ravno fašistovsko stranko. Vse, kar se godi na tem svetu, mora imeti svoj vzrok in svoje pojasnilo, in tako mora biti tudi s tem slučajem.

Zastopniki treh vodilnih strank na Japonskem, so obenem zastopniki japonske reakcije, ki je skrajno preplašena vsled mogočnega agrarnega gibanja, katero se je pojavilo kot posledica ruske revolucije tudi v tej najreakcionarnejši državi na svetu. Vsled oddaljenosti te dežele je le malokomu znano, da je vprašanje zemlje na Japonskem ravno tako pereče kakor v katerikoli evropski državi, kjer se nahaja zemlja še vedno v rokah veleposestnikov in grofačev. Rusi so morda edini narod, ki pazljivo zasleduje razvoj agrarnega vprašanja na Japonskem. Ena zadnjih številik "Ziznji Narodnostej", ki je uradno glasila ruskega ljudskega komisarjata za narodnosti, je prinesla o agrarnem gibanju precej izčrpen članek, iz katerega je razvidno, da se nahaja v sedanjem hipu agrarno vprašanje in ospredu zanimanja vsega japonskega javnega mnenja. Japonski listi odkrito priznavajo, da je od pravilne rešitve tega vprašanja odvisna bodočnost povojne Japonske. Borba med gospodarji zemlje na eni ter med koloni in poljskimi delavci na drugi strani je zavzela že tako nevarne oblike, da so nekateri veleposestniki izročili svoja posestva delniškim družbam, ker niso mogli več krotiti odpora razjarjenih kmetov. Organizacija kolonov in poljskih delavcev pa se razvija s strahovito naglico in na podlagi skoraj vojaške discipline. Kdor je enkrat vstopil v "Kmetško zvezo",

sme izstopiti iz nje samo tedaj, ako mu dovolijo vsi drugi člani. V slučaju spora z gospodarjem zemlje morajo na ukaz kmetškega vodstva odpovedati pogodbe vsi koloni in vsi poljski delavci dotične graščine ter jo skupno bojkotirati. Po statističnih podatkih, ki jih je objavilo japonsko ministrstvo za notranje zadeve, je razvidno, da je bilo v teku zadnjega leta 1.254 sporov med koloni in gospodarji zemlje, pri katerih je bilo prizadetih nad 113.000 kolonov.

V mestu Kobe je bil letos prvi japonski kmetijski shod, na katerem je bilo sklenjenih več resolucij že čisto revolucionarne vsebine. «Ker je Japonska poljedelska država (70% prebivalcev živi po vaseh) — pravi ena teh resolucij — in vsled zasužnjevanja vasi po kapitalistih je kolonu življenje onemogočeno, a poljski delavci stojejo. Mi zahtevamo brezpogojno osvoboditev.» Dalje je v tej resoluciji rečeno, da se bodo japonski kmetje borili proti nasilnemu kapitalizmu s pomočjo proizvajalnih združenj. Ob koncu resolucije pa se pozivajo vsi kmetje, naj pristopijo h kmetijski zvezi in strnejo svoje vrste v enotni organizaciji. «Širite naravno svobodo človeka tudi po naših poljih in gozdovih. Radi vzpostavite miru, v katerem naj vlada pravičnost, zahtevamo, da se v siromaštvu živeči kmetje osvobodijo, in za dosego tega cilja smo pripravljeni tudi na žrtve.»

Tako se zaključuje ta velepomembna resolucija japonskih kmetov. Tudi resolucije z drugih bolj pokrajinskih shodov niso nič manj revolucionarne, tako da je popolnoma razumljivo, da je vsa japonska javnost v velikih skrbeh. Medtem ko je delavsko gibanje na Japonskem popolnoma neznan, ker je omejeno le na par mest in se vsled strogih zakonov ne more razviti, je objelo kmetško (kolonsko) gibanje, kakor se vidi, vso državo od enega konca do drugega. V parlamentu je bilo predloženih več interpelacij in japonski minister za notranje zadeve Tokopanu je moral obljubiti, da bo vlada storila vse, da se to nevarno gibanje zajezi. Stranka Ken-sej-kaj, ena izmed vodilnih strank, ki so se te dni poklonile Mussoliniju, je posvetila temu perečemu vprašanju večino razprav svojega zadnjega običnega zbora. Toda zbežani grajščaki se ne morejo zadovoljiti s teoretičnimi razpravami in bombardirajo vsled tega vlado z neštetiimi spomenicami, v katerih zahtevajo stroge ukrepe proti upornim kolonom. Obenem pa se ustanovila in se je deloma ustanovila nova «stranka» Kokusaj-kaj, ki se organizira s potuho vlade in s podporo kapitalističnega meščanstva ter si je postavila nalogo, da s pomočjo svojih strankarskih čet štiti in varuje narod in državo pred lastnimi prevratnimi koloni, ki so do grla siti sedanjih neznošnih agrarnih razmer.

Japonski agrarni kapitalisti se torej pripravljajo, da rešijo agrarno vprašanje «alla fascista». Zastopniki treh vodilnih japonskih strank, ki so obenem zastopniki japonske agrarne reakcije, so gotovo hoteli izkazati Mussoliniju s svojim obiskom veliko čast. Vendar pa mislimo, da ni treba Mussolinija še posebej opozarjati, da niso njegovi častilci iz jutrove dežele nikaki fašisti, temveč le filofašisti najnavadnejšega kova.

Bolgarska
Bolgarska za zbliznanje balkanskih narodov SOFIJA, 16. Minister notranjih stvari Daskalov je izjavil v pogovoru z zastopniki tiska glede grško-turškega spora, da bo Bolgarska ohranila svojo nevtralnost. Naše lojalno vedenje — je pripomnil minister — cenijo vsi in mi smo prepričani, da bodo vsled tega našega postopanja zaščiteni naši pri reševanju evropskih vprašanj. Minister je primoril, da je balkanski mir varen pogoji za evropski mir, ki bo zajamčen in pravičen edino le, če bo pospeševal zbliznanje balkanskih narodov.

Anglija
Sporazum med Francijo in Anglijo dosežen Zavezniški se bodo odločno uprli turškemu pohodu na Carigrad — Pred sklicanjem konferenca, katere se udeležta tudi Jugoslavija in Rumunjska LONDON, 15. Agencija «Reuter» poroča, da se je vlada sestala danes. Angleška vlada se popolnoma strinja s Francijo in Italijo glede vprašanja obranitve nevtralnosti morskih ožin, v pričakovanju, da se vprašanje končno veljavno reši na mirovni konferenci. Zavezniške vlade so pripravljene poslati ojačenje v nevtralnno zono v slučaju, da bi jo Turki ogrožali. Poveljniki zavezniškega brodogoja so dobili nalog naj ne dovolijo, da bi turške čete prešle morskno ožino in vdrle v Evropo.

Poljska
Jugoslovenski novinarji v Krakovu. VARŠAVA, 14. Jugoslovenski novinarji, ki so prišli obiskat Poljsko, so si razdelili že več poljskih novinarjev. Povsod so bili prisrčno sprejeti. V nedeljo so položili venec na spo-

vprašanje reši čim prej na konferenci, na kateri bodo zastopani ne samo zavezniški Anglija, Francija in Italija na eni in Turčija ter Grčija na drugi strani, temveč tudi druge države, kakor Jugoslavija in Rumunjska, ki imajo življenske interese pri reševanju tega vprašanja.

Kaj hočejo republikanci? — Izjave De Valera

LONDON, 15. De Valera je imel pogovor z urednikom lista «Manchester Evening News». De Valera, ki je nasprotno dosedanjim vestem, popolnoma zdrav, da se je vedno protivil angleško-irskemu dogovoru v njegovi sedanjih obliki, poudarjal pa je že takoj v začetku, da irski republikanci ne gredo za uničenjem tega dogovora, temveč samo za njegovo revizijo. Dokler ne pride do te revizije, ne bo miru na Irskem. Ulstersko vprašanje — je izjavil De Valera — je notranje Irsko vprašanje, ki ga morajo rešiti v Irski sami predstavniki prizadetega naroda. Končno je izjavil De Valera, da v vojno, ki je nesreča za vse, ne bo pridobil nič.

Angleško ministrstvo za kolonije je na drugi strani objavilo poročilo, v katerem zanika vesti, da se je začasna vlada izjavila pripravljena brezpogojno izpolniti angleško-irski dogovor z obvezno, da bo nadomestila Irski vso škodo, povzročeno po meščanski vojni.

Novi predsednik Cosgrave je podal v parlamentu dolgo izjavo o vladni politiki. Izjavil je, da se mora doseči ustaven mir na podlagi dogovora z Anglijo. Obtožil je v svoji izjavi tudi neradne čete zaradi njihovih napadov na angleško vojsko, poudarjajoč, da se hoče Irski na ta način spraviti v nove zpletljave z Anglijo.

Zavezniška nota Kemal paši

LONDON, 16. Uradno se javlja, da je bilo tekom večerašnje seje ministrskega sveta sporočeno, da so se zavezniške vlade zedinile, da bodo sporočile v skupni noti Kemal paši sprejete sklepe.

Listi medtem javljajo, da so večje angleške ladje v Sredozemskem morju dobile nalog, da se zberejo v Cianaku.

Francija.

Francija in turško vprašanje — Pisanje «Tempsa» pred doseženim sporazumom

PARIZ, 16. «Temps» poudarja z ozirom na odgovor francoske vlade na angleško noto, da je položaj Francije točen in jasen. Vsled tega se smatra — pripominja list — da bo francoski odgovor sprejet v Londonu z istim razpoloženjem za pristrčen dogovor, s katerim je bil sestavljen v Parizu. Na drugi strani bodo Turki gotovo razumeli ves interes, ki ga imajo na tem, da spoštujejo nevtralnost morskih ožin in da se izogibajo vsaki reakciji in vsakemu incidentu, ki bi jih mogel postaviti proti zaveznikom. Angorska vlada ne bo hotela s politično napako ogroziti uspehe svoje zadnje zmage v Mali Aziji.

List govori nato o reševanju vzhodnega vprašanja in pravi, da obvladuje turška zmagav v Mali Aziji ves novi položaj in da bi bilo zelo napačno, če bi se hotelo to dejstvo prezreti, da se dajo premaganim kake prednosti. Vprašanje Carigrada je rešeno že po sklepu z dne 26. marca, ki je predvideval vrnitev mesta Turkom. Francija je nedvomno tudi sedaj istega mnenja kakor tedaj. Plovba skozi morskno ožino mora biti zajamčena po mednarodni komisiji, pri kateri bo zastopana tudi Turčija.

Kar se tiče Tracije, ugotavlja «Temps», da se bo težko držala meja, predlagana dne 26. marca, ker Turki pripisujejo veliko važnost osvoboditvi. K sklepu ugotavlja «Temps», da bo Francija gotovo pokazala vso dobro voljo za pravično rešitev vzhodnega vprašanja. Francoska politika v Turčiji hoče biti politika jasnosti in dobre vere. Francija ne išče nikakega posebnega interesa in njeno prizadevanje gre le za tem, da se vzpostavi trajen mir.

Avstrija

Seipelovo poročilo o vnanje-političnem položaju. — Socialisti proti dosedanjim politikam.

DUNAJ, 16. Kancler Seipel je pojasnil pred parlamentom, sklicanim nalašč v ta namen položaj, ki je nastal po njegovem potovanju v Zenevo. Povdarjal je, da so le tri možnosti, katere bi rešile Avstrijo, in sicer pomoč Društva narodov, pomoč najbližnjih sosedov, Italije, Švice in Čehoslovaške, in pa naslombe na eno izmed najbližnjih držav. Izjavil je, da se samo po sebi razume, da se bo morala kontrola med Avstrijo omejit na neobhodno potrebno in ne da bi se kršila avstrijska neodvisnost in suverenost. Neke poslanec socialistične stranke je v opozicijskem govoru kritiziral državno finančno in zunanjo politiko, katerih rezultati bi lahko zaslužili Avstrijo tujem. Grajal je kanclerja Seipela, da je inozemstvo orisal avstrijski položaj, kakor da bi bila Avstrija res že na robu prepada. Omenil je tudi, da bi bila zveza s kakšno tujo državo zelo škodljiva ideji priključitve Avstrije k Nemčiji, ki je danes nacionalni ideal vsega avstrijskega naroda.

Razni listi javljajo, da se Seipel v kratkem povrne v Zenevo. Listi pravijo, da je delovanje avstrijske vlade v Zenevi odobrila večina parlamenta, katerega stranke načeloma priznavajo kontrolo nad uporabo posojil, katere se bodo dala Avstriji, za upravičeno. In sedaj je uglajena — pravijo listi — pot za nadaljevanje pogajanj z Društvom narodov in z najbolj prizadetimi državami.

Švica

Delovanje društva narodov — Madžarska sprejeta v društvo

ZENEVA, 16. Politična komisija je enoglasno sklenila, da sprejme Madžarsko v Društvo narodov. Govorili so Fischer za Anglijo, Imperiali za Italijo in Hannataux za Francijo ter vzeli na znanje slovesne izjave grofa Banffy-ja glede izvrševanja vseh mednarodnih obveznosti s strani Ogrske.

ZENEVA, 16. Evo podrobnosti o celokupni seji šeste komisije, na kateri se je razpravljalo poročilo posebne podkomisije, ki je imela nalog, da prouči prošnjo Madžarske za sprejem v Društvo narodov. Poročilo prihaja do zaključka, naj se sprejme Madžarska v Društvo narodov in angleški odposlanec Fischer je predlagal potrdilo tega zaključka s strani celokupne komisije. Čehoslovaški odposlanec je povdarjal, da je večer reparacijska komisija dognala, da Madžarska ni izvršila nekaterih določb mirovne pogodbe ter je izrazil mnenje, naj bi se odgodilo vsako odločitev o sprejemu Madžarske v Društvo, dokler omenjene določbe ne bi bile izvršene. Marchese Imperiali je izjavil v imenu italijanske vlade, da se pridružuje predlogu angleškega odposlanca Fischerja kakor je bil tudi odobril poročilo podkomisije. Dodal je, da so bile slovesne izjave madžarskega ministra za zunanje zadeve Banffyja o volji Madžarske, da izvrši mirovne pogodbe in mednarodne obveznosti, tako zadovoljive, da je zadobil gotovost, da bo madžarska vlada pošteno izvršila svoje obveznosti. Izrazil je nato zaupanje, da bo predlog za sprejem Madžarske v Društvo odobren ter se veselil, da poda Madžarski dobrodoščilo. Francoski odposlanec Hannataux in švicarski Motta, sta se tudi pridružila Fischerjevemu predlogu ter pripomaba marchese Imperiali, o katerih je tudi čehoslovaški odposlanec izrazil svoje zadoščenje. Nato je bila Madžarska vsklicno sprejeta v Društvo narodov.

Zahvala brazilskega predsednika za častitke — Zdravstvena organizacija
ZENEVA, 16. Ob začetku današnje seje Društva narodov se je prečitalo brzojavko, v kateri se predsednik republike Braziliije zahvaljuje za častitke, ki jih je poslalo Društvo narodov ob priliki praznovanja stoletnice neodvisnosti braziljske republike.

Memorandum gospoda Broukereja iz Belgije v korist Nemčije je bil predložen v pretres politični komisiji skupno s protestom od litvinskega delegata iz Vilna. Skupščina je sprejela predlog druge komisije, ki si teče stalne zdravstvene organizacije. Odločilo se je, da se stavi na razpolaganje 120 tisoč štelingov. S tem se je zaključila seja.

Ogrska

Fašistovsko gibanje na Madžarskem

BUDIMPEŠTA, 15. Listi pišejo, da so se pojavile na Madžarskem organizacije fašistov, katerih vodstvo so stvezeli znani politiki, med katerimi je tudi Štefan Friedrich. Vlada se je izrazila, da ne bo ovirala fašistovskega gibanja na Madžarskem, če se bodo fašisti strogo držali okvira družabnih in parlamentarnih določb. V slučaju pa, da bodo fašisti prekorčili meje in motili socialni in notranji red, se bo poslužila vlada najstrožjih odredb, da uduši vsako fašistovsko gibanje.

Grško-turška vojna

Grozodejstva Turkov v Smirni

POŽIG MESTA
LONDON, 16. Naknadne vesti potrjujejo poročilo, da so zažgali mesto Turki. Po ulicah grškega in armenskega dela mesta se še sedaj vidijo trupla umorjenih grških vojakov in drugih oseb. Ubita sta bila baje tudi grški in armenski metropolit. Kristjansko ljudstvo je v skrajnem obupu spričo groze sedanjih dni v Smirni.

Medtem javlja neka brzojavna agencija iz Anatolije turške mirovne pogoje. Turški pogoji so zelo hudi. Med drugim zahtevajo, da Grčija že sedaj prizna suverenost Turčije nad Malo Azijo in Tracijo, da izroči Turčiji vse orožje in vse vojne krivce.

Zadnje grške čete zapustile Malo Azijo

ATENE, 16. Listi pišejo, da so bili zadnji ostanki grških čet, ki so se nahajale še v Mali Aziji, ukrcani večerj na poluotoku Češme pod zaščito topov grških ladij.

Dnevne vesti

Opozarjamo stariše, da prične jutri 18. t. m. na vseh zasebnih otroških vrtcih, razun na onea pri Sv. Ivanu, reden pouk, ki bo trajal do nove odredbe od 9—1 pop. Kdor iz kakršnegakoli vzpoka do sedaj ni mogel vpisati svojega otroka v vrtec, stori lahko to še v naslednji čen: v prostorih vrtcev. V vrtece se sprejemajo otroci od končanega tretjega, do šestega leta proti predložitvi krstnega lista, spričevala o cepljenju koz in spričevala, da ima otrok zdrave oči. Za one otroke, kateri ob začetku šolskega leta še niso izpolnili tretjega leta se bo vršilo vpisovanje prve tri dni vsakega meseca v prostorih vrtcev. V otroškem vrtcu pri Sv. Ivanu se radi neprickakovanih zaprek pouk ne more pričeti 18. t. m. Stariši, ki bi radi vpisali otroke v ta vrtec, lahko to storé v prostorih «Narodnega doma» pri Sv. Ivanu. Kdaj se prične redni pouk v tem vrtcu, se bo javilo pravočasno. Priporočamo starišem te naše prekoristne zavode, kjer se otroci telesno in duševno krepe. Slovenski oče, slovenska mati zavedaj se, da Tvoj otrok spada v slovensko šolo.

O predavanjih in predavateljih.

«Ljubezen do naroda, smotrenost v poučevanju in vztrajnost pri delu so temelji za delo ljudskega izobraženja, a metod za to delo se moramo z naporom in trudom priučiti. Moramo namreč dobro vedeti, kako se najbolje in najuspešneje prikazujejo in razlagajo slike, s katerimi se tolačitijo slabe posledice n. pr. alkohola in spolnih bolezni. Zato ne zadostuje samo dobra volja. Ravnotako se mora dobro vedeti, kako se najlažje razjasnjujejo in lahko umljivo pokaže težki ekonomski problemi. Kako se dajo navodila o racionalnem gospodarstvu, o davkih, o denarju itd. Posebno težko je naučiti se tolačiti čisto pravna vprašanja, katera mora poznati vsak človek, ker je vedno potrebno, da jih pozna. Dobro se mora vedeti, kako se naj razjasnijo širokim slojem, ki nimajo o tem nobenega pojma, n. pr. moderni nazori o kazni in njenih nameni, o kaznovanju dece itd. Ravno tako ni lahko razlagati različnih tehničnih vprašanj, ki so sedaj celo aktualna, brez priprave za ta posel, akoravno so težkoče tu že manjše. Posebno pa je težko uspešno delovati v etiskem in estetskem poučevanju mas in je treba pri tem vedno pomniti, da plitvo in trivialno, povsem brez vsebinsko, ni nikdar tudi popularno.

Predmet torej, o katerem želimo poučiti druge, mora biti predavatelju do natančnosti poznan, on ga mora popolnoma obvladati in poznati metode, kako ga razložiti drugim, da ga more na pravem mestu zagrabiti in z uspehom vtiisni v zavest onih, ki predmeta ne poznajo. Dalje, ni treba misliti, da je z uspešnim predavanjem stvar končana. Niti najmanj. Pridejo dvomi, nasprotni vplivi, pozabljenosti itd. in izbišje, pretvorijo in falsificirajo vzbujeno prejšnjo predstavo. Vsled tega se je treba zavarovati z močnimi prosvetnimi organizacijami, ker samo one, a ne posamezne osebe, morejo posredovati stalna predavanja. Morajo se torej oživljati stara in ustanovljena nova prosvetna društva z dobrim notranjim ustrojem in določenim delokrogom, čitalnice, knjižnice (stalne in potujoče), pevška, glasbena, telovadna in športna društva itd., da se morejo preko njih, prvič, sistematično širiti koristna znanja, in drugič, da se morejo ta znanja v društvi ponavljati in utrjevati. Neorganizirano delo sploh ni delo. Tako daleč je treba iti, da se izvede močna, pregledna in skladna organizacija celokupnega dela za narodno izobrazbo. Brez take organizacije in brez ene centralne ustanove, ki bi posamezne veje nadzorovala in skrbela za njihovo skladnost in za iste cilje celega delovanja, nikakor ne more biti uspešnega ljudskega izobraženja. Samo ob sebi se razume, da dobrih organizacij zopet ne more biti brez velikega števila inteligence». (Nikola Radojčić. Delo dijaštva za narod).

Organizacija je tu. Izjaja jo društvo «Prosveta» v Trstu. Da bo pa njeno delo resnično uspešno, in da bo imelo korist od «Prosvete» sleherni naše kulturno društvo in ves naš narod na tem ozemlju, zato je treba sodelovanje vse naše inteligence. V to svrhu pozivlja in vabi «Prosveta» vse one, ki so sposobni za prosvetno delo in ki jim je ljudska izobrazba pri srcu, da pridejo na sestanek v četrtek, 21. t. m. ob 19. uri v društvene prostore, Via Fabio Filzi 1011.

«Glasbena Matica». V «Učiteljskem listu» od 1. septembra t. l. je gosp. S. Kumar, učitelj «Glasbene Matice» pričel članek, v katerem napada «Glasbena Matica», in zlasti pa njenega predsednika, gospoda dr. Edvarda Slavika. Gosp. dr. Slavik je vsled tega pisal odboru «Gl. Matice» pismo, v katerem je izjavil, da mu daje svoje predsedniško mesto na razpolago, da odbor sam, brez njegove ingerencije, zavzame stališče v tej stvari. Odbor se je sestal in sklenil poslati gospodu dr. Slaviku sledeče pismo:

Vsled Vašega cenj. pisma od 6. t. m. se je sestel večerj odbor «Glasbene Matice», da zavzame stališče toliko nasproti članku G. S. Kumarja v «Učiteljskem listu» od 1. 9. 1922 kolikor nasproti Vašemu omenjenemu cenj. pismu. Seji so prisostvovali pod predsedovanjem dr. I. M. Coka podpisani odborniki, ki so po kratki debati enoglasno sklenili sledeče:

Ne glede na to, da so izvajanja v članku gosp. S. Kumarja toliko glede «Glasbene Matice» kolikor glede Vaše osebe za vsakega poznavalca razmer že na prvi pogled pristranska in krivična, a poleg tega tudi silno malokostna, je postopanje g. S. Kumarja, ki je učitelj «Glasbene Matice», in iznasa svoj prevezni spor z društvom oziroma njegovim predsednikom v javnost, mesto da se posluži edino kompetentnih forumov, društvenega odbora ali običnega zbora, nekorektno in očitna kršitev discipline, za katero mora društvo odgovarjati. Odbor si pridružuje sklepno, je sankciji za to kršitev na prihodnji seji pod Vašim predsedovanjem.

Odbor je namreč popolnoma prepričan o absolutni neopravičenosti očitkov g. S. Kumarja na Vašo osebo ter vam zato izjavlja svoje popolno zaupanje in solidarnost z Vami, kakor je to že tudi enoglasno storil občni zbor, kateremu so isti očitki bili že znani iz drugega članka v «Učiteljskem tovarišu», ki je prihajal iz istega izvora.

Vsled tega odbor Vaše izjave, da stavljate Svoje predsedniško mesto na razpolago, ni mogel vzeti na znanje in Vas vkladno prosil, da izvolite Svoje priznano navdušenje za glasbo in za narodne stvari, ter Svojo preiskušno poizrtvovalnost in nesebičnost še nadalje kakor doslej z vspehom dajati na razpolaganje naši «Glasbeni Matici».

Sprejmite, veččenjeni gospod doktor, izraz našega najodličnejšega spoštovanja
Sledi 7 podpisov,

O zamenjavi denarja. Na naše poročilo objavljeno v 'Edinosti' z dne 29. avgusta t. l. št. 203 sta prinesla Goriški 'Gospodarski list' in 'Goriška straža' članke in izjave. Naš namen ni bil z nikomur polemizirati, ampak le podati objektivno poročilo o storjenem delu za izmenjavo; istočasno pa smo morali — ker že več časa sistematično in po krivem napadani — v obrambo svojega obstoja in ugleda, ki se ga je nam hotelo izpodkopavati, brezobzirno povedati javnosti, na kakšne zapreke smo naleli pri svojem delu in kdo so bili oni, ki so delali proti naši 'Zvezi'.

Zato se tudi sedaj ne spuščamo v nikakvo polemiko, ampak le izjavljamo pred vsem našemu ljudstvu:

- 1. da vzdržujemo v vsem obsegu svoje poročilo v 'Edinosti' in da smo pripravljali podkrepiti vsa tam navedena dejstva z dokazi;
2. ugotavljamo, da je 'Združena zveza v Trstu' izključno gospodarska organizacija, ki je bila, je in ostane zvišena nad vsakim strankarstvom ali strujarstvom, ker zahtevajo to gospodarska načela in posebno pa še koristi našega uboga ljudstva;
3. da bo 'Združena zveza v Trstu' tudi v bodoče čuvala to svojo neodvisnost z vsemi sredstvi proti komurkoli že bilo in da se ne bo dala izrabljati v strankarske špekulacije;
4. konstatiramo, da ni naše poročilo v 'Edinosti' v nikakvi zvezi s 'Tržaškim političnim odborom'. Združena zveza v Trstu.

Shod društva 'Dante Alighieri'. Včeraj se je otvorilo v Zadru letno zborovanje znanega društva 'Dante Alighieri'. Svečani otvoritvi so prisostvovali naučni minister Anile ter več senatorjev, poslancev in mnogo drugih vplivnih oseb. Kakor znano, se predstavlja to društvo v obliki nedolžnega jagnjeta, ki da mu je edina naloga skrbeti za širjenje italijanske kulture v inozemstvu, kakor dela n. pr. v Franciji 'L'Alliance Française'. Sicer mi ljubiki Slovani nismo nikdar verjeli v nedolžnost namenov tega društva ter smo ga vedno stavili v isto vrsto z znanom 'Liga Nazionale'. Kljub temu pa menda ni bilo povedano še na nobenem zborovanju 'Dante Alighieri' tako naravnost in tako odkrito, da je to le ogromna irendentistična organizacija, kakor je to storil letos conte Donato Sanmiratelli v svojem otvoritvenem govoru. V svojem lepem poetičnem govoru — v tem so vsi brez izjeme veliki mojstri — je povedal, kako je prišel l. 1897. znani Ghiglianovich (puro sangue!) v Rim, kjer sta skupno izdelala načrt za delovanje 'Dante Alighieri' v Dalmaciji.

Nadalje je mož naglašal, da je 'Dante Alighieri' vedno skrbelo, da se irendentizem na drugi obali Jadranskega morja ne zatre, da

ne ugasne. Seveda je bilo to pod ravnko Avstrijo, za katero gotovo nihče ne žali, ker za italijanski irendentizem pač podpirali tudi drugi irendentizmi, ki jih je bilo nešteto. Toda sedaj Avstrije ni več in zadnja vojna je dala Italiji tiste 'naravne' meje, o katerih so Italijani toliko sanjali. S tem bi moral biti irendentistični program 'Dante Alighieri' pač izpolnjen! Toda nel Conte Sanmiratelli je povedal, da ima 'Dante Alighieri' v Dalmaciji nadaljne irendentistične naloge. Vprašanje je samo, proti komu je naperjen ta novi irendentizem in kakšne posledice za prepodobni mir in sporazum na Jadranu pričakuje omenjeno društvo od takega delovanja?

VII. italijanski častnikarski kongres v Trstu. Po slavnostni otvoritveni seji se je kongres začel baviti s stanovskimi vprašanji. Prvi referati so bili o delovni pogodbi in o nedeljskem počitku. Nato je bila živahna razprava o svobodi tiska. Sklenila se je tudi resolucija, s katero se izraža želja, da bo složna volja naroda in vlade v kratkem pomagala tržaškemu mestu do prospeha in napredka.

Vprašanje 'Ford'. Včerajšnji 'Lavoratore' prinaša sledečo vest, ki jo je objavila Osrednja gospodarska uradna agencija splošne industrijske zveze, in ki kaj dobro osvetljuje zakulisno suvanje in porivanje v tem za Trst tako važnem vprašanju: Ni res, da bi bila vlada privolila v to, da bi se svobodno ozemlje tržaške luke raztegnilo na stari Lloydov arsenal, da bi se na ta način omogočilo 'Fordu', da postavi tam delavnico za sestavo in končno izdelovanje avtomobilov. Vprašanje se proučuje in mi želimo, da ne bi bilo rešeno ugodno za zahteve 'Fordu' in Trsta. Razumemo, da bi bilo to mesto z veseljem videlo, kako se dvigne v prosti luki ogromno podjetje, ki bi dalo sto in sto delavcem dela. Toda če bi se 'Ford' urinil v Italijo pod prednostnimi pogoji, bi to predstavljalo resno nevarnost za vso avtomobilsko industrijo Italije. Res je, da je 'Ford' izjavil, da bi v Trstu delal le za izvoz svojih strojev v Orient. Toda ne smemo pozabiti, da tudi naša avtomobilska industrija silil v Orient in da se urejujejo na to, da bi proizvajale stroje po ceni. Naj le pride 'Ford' v Italijo, toda naj dela brez prednosti in pod enakimi pogoji kakor naše tvornice avtomobilov, in tedaj bodo te, v bojem imenu, prenašale posledice. Toda, da bi vlada hotela dati koncesije, da eni najboljših italijanskih industrij preskrbi konkurenco, to ni mogoče. Delo, ki bi ga dobilo par sto delavcev v Trstu, bi znalo pomeniti brezposelnost tisočev v Turinu, Milanu in drugih industrijskih središčih, in končno bi italijanski industrijalci izgubili — Trst.

DR. LOVRO CERMELEJ:

O štetju in računanju

S šolskim letom 1921-22. so bile vpeljane v Sloveniji razne reforme v štetju in računanju, in sicer istočasno za vse razrede ljudskih, meščanskih in srednjih šol, učiteljskih in strokovnih šol. Te reforme odgovarjajo zahtevam, ki so jih svoječasno že izrazili dr. Fr. Ilesič (Matematiški problem v slovnici. Popotnik XXI. 1900. št. 1 str. 23-27, št. 2 str. 50-56), dr. J. Tominešek (Izgovorjanje številjk). Popotnik XXII. 1901. št. 1 str. 18) in moja malenkost (Slovniski problemi v matematiki. Popotnik XXXVIII. 1917. št. 2 str. 56-61). Sedaj je izšla iniciativa od realne gimnazije v Ptuj (pr. F. Vajda: O štetju. Popotnik. XLI. 1920. št. 4-6, str. 90-95 in št. 10-11, str. 200-201). Na tozadevno vprašanje višjega šolskega sveta je od 26 šolskih svetov bilo 23 za predlagane reforme in le 3 proti, od srednjih šol 8 za in 6 proti. Na podlagi teh poizvedel in po zaslišanju mnenja slavistov je oddelek za prosveto in vere pokrajinske uprave za Slovenijo uvedel z razpisom dne 7. septembra 1921. predlagane reforme na vseh šolah in v vseh razredih.

Učenci že v ljudskih šolah računati tudi v italijanskem jeziku, v katerem velja pravilo dekadno štetje. Učence se mora torej učiti pravilno igrati na klavirju, kjer sta tipki d in e na pravem mestu, in na klavirju, kjer sta te dve tipki zamenjani. Čemu taka nepotrebna duševna gimnastika? Jaz sem sam to težko občutil, ko sem svoječasno v prvi uri učil v slovenski jeziku, v naslednji uri v italijanskem, in v tretji zopet v slovenskem jeziku.

Končno pa je nov način štetja deloma tudi sedaj pri nas v rabi. V slučajih, kjer morajo besede nadomestiti številke, kakor na pobotnicah, menicah in sl. pišemo število vselej tako, kakor so številke uvrščene po mestni vrednosti. In slično smo se posluževali tega načina štetja tudi pri klicanju telefonskih števil, dokler smo to smeli storiti v svojem jeziku.

Reforma je torej vsestransko utemeljena in tudi ugovor, češ, da se bo reforma težko dala izpeljati, je enoletna izkušnja popolnoma ovržla. Učenci in tudi učitelji so se precej hitro privadili novemu štetju. In tudi je vem iz lastne izkušnje, ki sem jo imel pri zadnjem zadržnem tečaju v Trstu, da se človek hitro nauči nov način štetja. Pri tem tečaju sem imel relativno starejše ljudi; pri šolski mladini mora biti stvar še lažja.

Navidežno bolj utemeljen je ugovor, da ima sedanji način štetja praktičen pomen pri množenju in seštevanju, na kar sem že opozoril v svoji gori navedeni razpravi. Če množimo n. pr. 478 s šest, izvršujemo račun po sedanjem načinu štetja tako-le: Šestkrat osem je osemstirideset, to pišemo tudi najprej osem in prenesemo štiri itd. Po novem načinu štetja pa je množek štiridesetosem. S primerim naglasom na 'štiri' pa lahko podarjamo število, ki je imamo prenesti, in pišemo manj za vestno število osem.

Edini vsaj teoretično utemeljen ugovor izhaja od računanja z ulomki, z velikimi imenovali; praktično pa nima ta ugovor nobene veljave, kajti v življenju se taki ulomki le redkokdaj rabijo, v šoli pa so večinoma le nepotrebni balast.

Omenjeni razpis pokrajinske vlade pa razreši to vprašanje sledeče: Ulomki, katerih imenovalec so števila 2-20 ali števila z desetičnicami, stotnicami, tisočnicami brez ednic, n. pr. 40, 210, 1250, se lahko izgovarjajo po dosedanjem načinu, splošno pa naj se izgovarjajo ulomki kakor ulomki z običnimi števili a/b = a/ulomljen z b, 23/37 = dvajsettri ulomljen s tridesetosedem.

Dr. S. Dolar je predlagal še krajšo obliko: dvajsettri po tridesetosedem. (Prisp. k matem. terminologiji. Popotnik XLII. 1921. št. 10-11 str. 163-168). Sicer pa omenja F. Vajda (l. r.) da rabijo Hrvatje vsaj v glasbi tudi izraz ena tridesetdrugetina in morda se bomo mi Slovenci, zlasti mi Slovenci v Italiji, sčasom privadili tudi izrazom; kakor tridesetdrugetina ali tridesetprvinka.

Logično bi se seveda tudi na števila 11 do 19, in S. Dolar (l. c.) je resnično tudi predlagal štetje: deseten, desecida itd. Toda pri teh številih ni tako lahko razvidna prvotna oblika, iz katere so nastala. Razun tega ne tvori ta izjema z didaktičnega stališča posebnih težkoč, ker tvori ravno računanje s števili do 20 učni predmet prvega razreda ljudske šole. Končno pa imajo tudi drugi narodi, ki štetje sicer strogo dekadno tako štetje n. pr. Italijani: undici, dodici... do sedici. Komaj prihodnje število diciasette odgovarja dekadnemu štetju.

Drugi del reforme se tiče sklanjatve števil pri računanju. V popolnem soglasju z dr. Ilesičem (l. c.) določa vladni razpis: Neimenovana števila se v računanju ne sklanjajo, n. pr. 25x7 = dvajset-

pet pomnoženo v (scil. številom) sedem, 36 : 3 = tridesetst deljeno s (scil. številom) tri, v razmerju 9 : 2 deset pot (scil. številom) dve (po mojem mnenju boje dva), in dvema ali celo dvema. In analogno tudi pri višjih računih: a^1 = a na (scil. potenčni eksponent) štiri, a m + n = a na m plus n, ne a na m plus ento, 1/2 x 8 = koren tri polovim iz osem (govori naj se po vrsti, kakor se piše!) Pri korenskih eksponentih, ki so posebna števila do dvajset, smeš rabiti tudi vretilne številke, n. pr. 3 = koren iz tri, '5 = koren četrti iz pet.

Odlok sam dodaja povsod razne 'scilicet', toda teh niti ni treba, kajti števila nam predstavljajo nekatere združitve v enote. Števila so 'kompleksije'. 'Vseke število je ena duševna enota'. Vsaka taka enota mora imeti svoj natančno določen jezikovni izraz, svoj številnik, ki naj bo seveda samostalni. Pri nas Slovencev pa je stvar nekoliko zamotana. Od pet naprej je stvar enostavna: številniki od pet naprej so resnično samostalniki, ki pa so izgubili svojo sklanjatvo (pr. Ilesič l. c.).

Dodatek scil. pa bi bil potreben za števila od 1. do 4., ki so po obliki pravzaprav pridevniki. Toda tudi za te je Ilesič zahteval, da se ne smejo sklanjati, ako so neimenovana. Pri nas niso tudi dosedaj nekateri učitelji sklanjali neimenovanih števil, toda bolj instinktivno, kakor prepričano, sklanjali so ravno oni, ki so o stvari premišljali in so smatrali sklanjatve za jezikovno pravilne. Jaz sam sem zahteval od učencev, da niso sklanjali neimenovanih števil in sem to svojo zahtevo tudi v prvem razredu gimnazije utemeljeval.

V svojem članku v 'Popotniku', ki sem ga gori omenil, sem se dotaknil tudi vprašanja: Ali naj štetje eden, dva, tri... ali ena, dve, tri... in sem predlagal štetje: eden, dva, tri... in dosledno en sto, dvasto... entisoč, dvastisoč... V tem oziru ne določim razpis pokrajinske vlade ničesar, pač pa rabi dvakrat izraz 'dvasto', na drugem mestu pa izraz 'dve'. V odloku samem vlada torej tudi anarhija. Kljub temu pa se je tudi to vprašanje nekoliko zbližalo definitivni rešitvi. Tako smatra F. Vajda (l. c.), ki je dal neposreden povod za sedanje reforme v štetju, štetje eden, dva, tri za pravilnejše, ne smatra pa za potrebno, da bi je vsiljevali tudi tam, kjer ni v navadi. S. Dolar (l. c.) pa hoče biti tudi v tem oziru skrajno dosleden in zahteva enotno štetje: en, dva, tri...

Kako pa je s temi reformami pri nas? Glede sklanjatve in glede štetja 'eden (en), dva, tri...' mislim, da ravno pri nas ni treba veliko pomislekov, saj ravno Primorci večinoma že sedaj niso sklanjali neimenovanih števil, in tudi štetje eden, dva, tri... je bilo ravno pri nas večinoma že v rabi. Potrebno je torej samo, da postane ta primorska navada splošna in vprašanje je rešeno. Glede strogega dekadnega štetja pa tudi mislim, da ni treba izgubljati besed. Kakor sem izvedel, zahteva tako štetje tudi računica za ljudske šole, ki se ravno kar pripravlja. In dobro bi bilo, da bi se že s šolskim letom, ki se ravno kar prične, ta način štetja splošno uvedel v vse šole in v vse razrede.

Društvena vesti

Škedenj. Dramatični krožek priredi v nedeljo 24. t. m. ob 5 popol. v gledališki dvorani v Škedenju Votnjakovo 'Lepo Vido' kot otvoritveno predstavo letošnje sezone. Dejanje se vrši v Trstu ob morju in na morju in je pričakovati od cenj. občinstva vasi, kakor tudi bližnjih okoličin, da posejijo to domačo prireditev v čim večjem številu, ker le s tem dajo spodbudo neutrudljivi mladini. Igra kakor tudi scenerija, katere je ni vajeno naše ljudstvo, jim bosta nudili obilo užitka, prepodobnega v današnjih časih.

Glasbena Matica. V torek ob 7. uri se vrši odborova seja v predsednikovi pisarnici.

Šentjakobska Čitalnica. Priredi danes popoldne peazilet v bližino okolice. Zbirališče pred dvorano DKD pri Sv. Jakobu. Odhod točno ob 14h. Prijatelji društva dobrodošli. V slučaju deževnega vremena izlet odpade.

Šentjakobska Čitalnica. pozivlja ponovno vse člane in članice, da se točno udeležijo današnje XIX. rednega občnega zбора, kateri se vrši v dvorani DKD pri Sv. Jakobu, točno ob 10. uri.

Krožek 'Omladin' javlja, da se vrši slikarska razstava, na kateri bo razstavljala svoja dela g. Ernest Sešek 24. t. m. in ne 17. t. m., kakor je bilo javljeno v četrtkovih številki 'Edinosti' in radi tega, ker se vrši — kakor je bilo že omenjeno — istega dne ustanovni občni zbor 'Zveze mladinskih društev'.

Ksaver Meškova 'Mati' pri Sv. Jakobu. Danes uprizori, kakor že javljeno MDP Magdalena v dvorani DKD pri Sv. Jakobu (Campo San Giacomo 5) Meškovo dramo v treh dejanjih 'Mati'. Pričetek točno ob 18. uri.

Iz tržaškega življenja

Ogenj v mehanični delavnici v Rojanu. — Sumljivo ropotanje. V Rojanu, in sicer nedaleč od cerkve, se nahaja mehanična delavnica, ki je last tvrdce Bernardini & Riponti.

V noči od petka na soboto je spal v tej delavnici Riponti. Okoli 4. ure zjutraj je zbudil iz trdega spanja močan ropot, ki je prihajal iz sosedne gostilne. Ves preplašen je planil iz postelje ter poslušal nekaj časa sumljivo ropotanje, med katerim je bilo tudi slišati moške glasove. Ker pa ni hotelo biti sundra ne konca, ne kraja, je vzel brz iz predala nočne omarice revolver in ustrlel z njim parkrat v strop, da bi s tem preplašil sumljivo nočne razgrajče. Kmalu je nastal v gostilni mir; slišati je bilo le, kako vrviyo razgrajči iz lokala. Par minut pozneje, ko je bilo že vse zopet tiho in mirno, je legel Riponti nazaj k počitku. Toda ni spal deset minut, ko se je zopet zbudil. Tedaj ga je pa vzdramil iz spanja gost, črn dim, katerega je bila že polna vsa delavnica. K sreči, da se je ob pravem času zbudil in zbežal na ulico, sicer bi bil našel gorole smrt, zakaj v delavnici je močno gorel nekak les. Grozila je nevarnost, da se bo ogenj v kratkem hudo razvel. Pa so prišli ob pravem času ognjegašci in preprečili po enournem, napornem delu vsako nevarnost.

Pozneje se je ugotovilo, da je bila vržena iz gostilne skozi luknjico v delavnico večka v benočni namočena cunja, ki je gorela. In ravno ona je povzročila ogenj v delavnici. Noter so jo vrgli brez dvoma oni razgrajči. Gre najbrž za maševarje osebnega, ali političnega značaja. Ogenj je povzročil okoli 3000 lir škode. Policija zasleduje predrzne krivce.

Vlom v železno blagajno. V noči od petka na soboto so vdrl neznan vlomilci v skladišče tvrdce Schleimer v ulici Cesare Battisti št. 12. Tam so vse razmetali. Končno so pa 'naskočili' železno blagajno in jo prevrtači. Na ta način so prišli do ubogih 300 lir. S tem pa se niso zadovoljili. Zato so si še izbrali v skladišču šest hlebov sira in jih odnesli. Vrhu tega so vzeli še za spomin zlato ur in zlato verzičo. Tatvina je bila naznanjena policiji.

Tatovi na parniku. Preteklo noč so vdrli tatovi v neko kabinu na parniku 'Nazario Sauro', ki je zasidran ob pomolu Venezia. Iz kabine so odnesli srebrno ur, nekaj kompaso, dve britvi, dve srajci, dve rjuhi, dalnograd in mnogo drugih stvari. Škoda se ni še prečevala. O tatovih ni ne duha ne sluha.

Vesti z Goriškega

Raj je z 'Goriško Stražo'

(Javno vprašanje na vodstvo političnega društva Edinost za Gor.ško.)

'Goriško Stražo' smo leta 1919. oživili kot skupno glasilo goriških Slovencev in ves ta čas jo je smatrala vsa naša javnost za organ polit. društva 'Edinost', oziroma njegovega goriškega pododbora. List je bil tudi v resnici to, za kar je veljal. Vseled sporazuma s formalnim lastnikom lista, nekim konsorcijem, se je list izdajal popolnoma na račun goriškega pododbora, kateri je vodil list potem t. zv. uredniškega odseka, ki je imel v rokah administracijo lista in nadziral uredništvo in ki je tudi imel merodajno besedo glede vsebine lista. Čeravno se vsled političnega mišljenja urednikovega ali sotrudnikov ni moglo izogniti temu, da ne bi bil kak članek nekoliko porbarvan, se je uredništvo vendar trudilo držati list v isti smeri, katere je morala odgovarjati obstoječi sestavi politične organizacije, ki je združevala v sebi vse narodno misleče goriško Slovenstvo, brez razlike nekdanjih strank in je vsled tega zahtevala, da se skupno naše glasilo izogiba vsemu kar bi zadiralo v politično mišljenje in čustvanje enega ali drugega dela julijskih Slovanov.

V zadnjem času so se te razmere pri listu korenito izpremenile. Ta sprememba je nastopila zajedno z ustanovitvijo samostojnega političnega društva za Goriško, daši je tudi to politično društvo zgrajeno na principu narodne sloge in enotne narodne organizacije brez razlike nekdanjih strank. Z ustanovitvijo novega političnega društva je ugasnila moč poprejšnjega uredniškega odseka, ali je polit. društvo 'Edinost' za Goriško imenovalo drugi uredniški odbor, mi ni natančno znano.

'Goriška Straža' se je obrnila odkrito v tabor t. zv. krščanskih socialistov, katerim se je popolnoma zapisala in katere podpira odkrito proti drugim, naše skupno politično organizacijo tvorečim elementom, ki so krščanskim socialistom nasprotni.

Omenjam le kričeči slučaj akademicega društva 'Adrije'. 'Goriška Straža' je priobčila poslanico, s katero so krščansko socialni akademiki, svoj od strankarske strasti in zaslepljenosti diktirani izstop iz skupne organizacije naših goriških akademikov prijavili našemu občinstvu, in v kateri so neresnično naslikali razmere med našim dijaštvom ter nagromadili nepopravičenih napadov in direktnih nevarnosti na društvo, katero so zapustili — ni pa hotela priobčiti odgovora, ki ga je poslal odbor 'Adrije'.

Pisanje 'Goriške Straže' pa je tudi sicer tako, da mora vsakdo, ki jo čita, spoznati, da siloma dela na razkol. Omenjam kukavičje jajce, katero so zlegli v listu nekateri istrski nenapeteži, potem ko so med istrskimi rojaki propadli s svojo propagando za ocep od Trsta, omenjam grde napade lista na poslanca Wilfana in kričavo reklamo za klopotece, s katerimi nas zalaga poslanec Šček, sploh vse rovanje proti Trstu in tamošnji politični organizaciji.

Te razmere so mi potisnile pero v roko, da javno zahtevam pojasnila, kaj je z 'Goriško Stražo' in njegovim razmerjem do naše skupne politične organizacije.

Narocniki in čitatelji lista so po veliki večini ki ga podpirajo in čitajo le, ker velja za naše skupno glasilo; ki bi ga pa takoj poslali nazaj v Gorico, čim bi videli, da je list le strankarsko glasilo kake stranke ali struje. Mnogi so že prišli do tega prepričanja in izvajali iz tega primerne konsekvence. Toda drugi in predvsem cela javnost ima pravico vedeti, čegav list je 'Goriška Straža', kake so njegove tendence, zlasti pa, ali stoji za njim še polit. dr. 'Edinost' za Goriško.

Ne morem trpeti, da bi se v našem skupnem glasilu pod krinko narodne sloge delala še nadalje propaganda za eno strujo, s katero ne moremo soglašati, in da bi nekateri gospodje, ki imajo velike ambicije in široko politično vest, plamen naše narodne misli še naprej zlorabili za to, da si skuhajo svojo strujarsko ali strankarsko juho.

Za to se obračam na g. Krizmana kot predsednika goriškega političnega društva 'Edinost' in na celi odbor tega društva z javnim vprašanjem: Ali še obstoja sporazum s konzorcijem 'Goriške Straže', glasom katerega se ta list izdaja na račun in kot organ naše skupne narodne organizacije, oziroma, ako se je ta sporazum razdel; kdo je to storil? Čigavo glasilo je sedaj 'Goriška Straža'? Ali sprejema odbor političnega društva 'Edinost' za Goriško pred našo javnostjo odgovornost za pisavo v 'Goriški Straži'? V Gorici, dne 16. septembra 1922.

Dr. Fran Gaberšček.

Akad. fer. društvo 'Adria' v Gorici naznaja sl. občinstvu, da se vršijo ta teden naslednja predavanja: O spolnih boleznih, 18. t. m. v Sempetru; 19. t. m. v Solkanu; 23. v Vertojbi. O kužnih boleznih, 18. t. m. v Podgori; 19. in 20. v Vertojbi; 21. in 22. v Solkanu; 23. v Nabrežini. O Narodnem gospodarstvu, 23. t. m. v Solkanu.

Ker so predavanja velike važnosti in dobri izdejana se vabi sl. občinstvo, da ne zamudi ugodne prilike. Pripravljena se še cela vrsta drugih predavanj, katere pa se bodo vršila deloma sele za božične počitnice, ker morajo tovariški predavatelji po večini v univerzitetna mesta. Vsako kulturno društvo, ki bi hotelo imeti predavatelja na razpolago naj nam javi svoje želje, glede predmeta, časa in kraja na naslov Akad. fer. društva 'Adria', Gorica kavarna 'Adriatico' Piazza Vittoria. Odbor.

Skandalozne razmere. Že več let se zavlačuje reševanje prošnje za vojno odškodnino in silno počasi se vrši izplačevanje. Ubogo ljudstvo težko čaka rešitve, da bi si pomagalo. Dan za dnem nam prihajajo pritožbe in te dni smo prejeli posebno zanimiv slučaj, katerega hočemo objaviti.

Že pred dvema leti je neki Goričan napravil in oddal prošnjo za premitivne. Lansko leto je sklenil konkordat in objubil se mu je, da se mu izplača vsa vojna škoda v teku treh mesecev. Čakal je tri mesece, čakal celo leto in ko se je slednjič naveličal čakanja, se je obrnil na finančno ravnateljstvo v Trstu, da pogleda, kaj je z njegovo prošnjo. Po dvehurnem čakanju je vendar prišel na vrsto. Po vseh kotih so iskali njegovo prošnjo in slednjič mu izjavili, da je rešitev 'purtropo' odložena, ker informacije, katere je poslal sami ne vedo kdo pravijo, da je prosilec dobil že od avstrijske 'Wiederaufbau' in od deželne sodnje 11.000 kron. Dokazoval je, da mora biti pomota, ker je v resnici dobil samo 5000 kron, kakor so mu objubili, da bodo zahtevali od goriških orožnikov nove informacije. Mese dni za tem je šel spet pogledat na finančno ravnateljstvo, a informacije niso še došle in rekli so mu, da naj pri goriških orožnikih urgira. Vrnil se je v Gorico, kjer je izvedel od orožnikov, da sploh niso poslali iz Trsta nobenega vprašanja za informacije. Ko je to povedal v Trstu, so mu rekli, da če bi tudi prišlo informacije, ne bi mogli polagati nobene važnosti nanje, ker bi orožniki njega vprašali in on bi orožnikom povedal isto, kar je izjavil na finančnem ravnateljstvu. Urad, ki je dal prve informacije, ne eksistira več, počakati mora, da se likvidirajo vse prošnje in potem pride morda pomoča na dan.

In sedaj naj čaka ubogi revež sodnjega dne. Morda bo pa prej prišlo do rešitve, ker kakor smo čuli namerava v kratkem obiskati naše kraje minister za Juliško Benecijo, da pospeši rešitev odškodninskega vprašanja in ob tej priliki bo mogoče sam minister rešiti njegovo prošnjo in mu dal celo obresti. Tu autem Dumine, miserere nobis!

Gorica. (Tobakarnari pozor!) Prejeli smo Tobakarnarjem, posebno onim na deželi, delajo naša nova oblastva, novi zakoni in nove glavne zaloge velike preglavice in to pri tobaku in pri soli. Ta je navadno zelo slaba taktika, da bi jo tobakarnar najraje ne imel v zalogi, ker mu nese še tisto malega dobička, ki ga ima mogoče pri tobaku. Neštevilni so tudi slučajki da tobakarnar, potem ko potroši toliko za po, v Gorico, to je čas, voz, živino in denar mnogokrat niti ne dobi niti slabega izdelka. In za vse mora še plačevati približno visoka davnščina. Da se temu skrajno neznozemno stanju odponmore, se je ustanovilo v Gorici društvo prepodajalcev monopolnih predmetov, ki rade volje popirajo svoje člane pri vseh oblastvih. Izposlovalo je dosedaj že veliko ugodnosti in se bavi ravnokar s posreževanjem poslancev za splošno zboljšanje gmočnih razmer tobakarnarjev. Društvo je nepolitično in ima svoje tajništvo za sedaj v Gorici via Cipressi 2 (tik sodne palače). Kako je potrebno to društvo, dokazuje dejstvo, da so pristopali vsi tobakarnari v mestu, v Furlanji in v najbližji okolici Gorice kakor tudi oni iz sodnega okraja Trbiča. Ker menimo, da naše ljudi, posebno v Gorah, odtujejo društvu strah pred oblastvinami, moramo povdarjati, da društvo ravno stremi za tem, da vzpostavi stili. z uradi. Vsakemu članu bo tako omogočeno, da se za vsak posamezen slučaj prošnje ali pritožbe obrne brez posebnih stroškov potom društva do pristojnega oblastva. Društvo je v vsakem pogledu zelo zelo mnogo storilo in bi še ved, toda niso mu, žalobno, znane razmere povsod. Očividno je torej, da je v veliko korist vsakega tobakarnarja, da se čimprej vpiše kot član društva. Vpisnina in članarina je že itak nizko odmerjena in se bo za deželo baje še celo znižala na polovico. Poleg monopolnih predmetov ima vsak tobakarnar v svoji prodajalni več ali manj tudi druge predmete na prodaj, kakor na primer kope, papir, razglednice in drugo. Vse to ga stane drag denar, ker ga tukajšnji trgovci izkoriščajo. S posredovanjem društva, ki je v zvezi naravnost s tvornicami, bo dobival vse te predmete ceneje in točneje, tako da se mu bo že pri tem stotero povračal mali izdatek za vstopnino in članarino. Priporočati je za to toplo vsem interesirancem, da k društvu čim prej pristopijo, ako tega niso še storili dosedaj. Priglasit se je ustmeno, ali pismeno pri tajniku gosp. Piccioli Bruno v Gorici, via Cipressi št. 2, kjer se dajajo tudi vsa potrebna pojasnila. V oddaljenih krajih, ki nimajo rednega stika z Gorico, je najboljšje, da kdo skliče svoje bližnje tovariške k sebi na posvetovanje, jim razloži pomen društva sestavi listo novih članov in jo pošlje tajništvu v Gorico s predlogom, da ga imenuje (namreč sklicatelja) krajevnim zastopnikom društva. Opombe vredno je tudi, da društvo dopisuje s člani tudi slovensko in da so tudi v osrednjem odboru zastopani Slovenci v obeh spolih. Hvalica.

Opozarjamo slednjič, da razlega društvo svoj delokrog tudi na politične okraje Sežana, Idrija, Postojna in Vipava, od koder bi bilo tudi zeleti več pristavsev.

Ako pripomnimo na vse zadnje, da je tudi pred vojno navzlic boljšim razmeram že obstojalo enako društvo, ki je uspešno delovalo, je dandanes brezdvomno naravnost eksistentna potreba tobakarnarjev. In stem smo rekli vse. Upamo, da nismo trobili gluhim ušesom.

Kje je narodna zavest? Iz Trnovega smo prejeli: V 'Edinosti' št. 211 od 7. septembra 1922 in pod naslovom 'Kje je narodna zavest?' ugovarja neki nepoklicani hudomušnež radi rabe nemško-slovenskega pečata pri poštnem uradu v Trnovem. — Da o tem odločuje edino višje oblastvo, je vsakomur dobro znano. Sicer kaj dotičnik misli s tem, je sploh zaogoteno? Bržkone mu bolj ugaja novi enojezični pečat bistriške pošte?

Grozna nesreča se je zgodila v Gorenji Vrtojbi, kjer popravljajo neko hišo. Pri tem delu sta bila zaposlena zidarja Turel in Nanut, malo pa ima je nosila nekaj Emilija Cijan po loftrah. Ko jima je nekoč prinesla malto, se je preprava, na kateri so stali zidarji podrla in padli so vsi trije v globino petih metrov. Zidarjem se ni zgodilo nič hudega. Tem hujše pa je bilo za Cijan, ki je zadel za glavo ob kamen tako nesrečno, da si je prebila lobanjo. Prepeljali so jo v Gorico v bolnišnico, kjer se nahaja v težkem stanju, a bo ozdravela.

Nesreča pri žaganju. Že večkrat smo poročali o podobnih nesrečah, ki so se zgodile pri žaganju, bodi po nesreči, bodisi iz neprevidnosti. Leto se je zgodilo tudi mizarju Ruggierju del Vecchio, ki je star 23 let in doma iz Moše ter je delal v žaganju istotam. Pri delu je pritril svojo levo roko preblizu cirkularne žage, da mu je užgala prste leve roke. Navzoči delavci so mu takoj priskočili na pomoč, prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Gorico. Tu so mu morali odrezati dva prsta. V bolnišnici bo moral ostati tri tedne.

Z avtomobilom se bodo vršile iz Gorice v Postojno posebne vožnje v nedeljo dne 17. t. m. ob priliki odkritja novo najdenih jam.

Padel je pri delu. Zidar Lipica Peter, star 23 let, doma s Kala, ki je zaposlen pri zidarskem delu blizu Gorice, je padel pri svojem delu v globino 10 metrov in na mestu oblezel težko poskodoval. Delavci so mu takoj priskočili na pomoč, zdaj se zdravi v bolnišnici usmiljenih bratov v Gorici.

Laznjivi maršal. Neki Giovanni Cecchetti, 34 let star, doma iz Rimini, je dobil veselje, da bi igral vlogo maršala. V Trstu se mu je baje posrečilo, da je prav dobro igral vlogo te šarže in napravil še precej drugih goljufij. Ko so mu v Trstu postala tla nekoliko prevročna, je pribežal v naše mesto, kjer pa ni imel mnogo sreče, takoj so ga spoznali in aretirali. Zdjaj se bo moral za svoje goljufije in za šaržo zagovarjati pred sodnijo.

Pleskar se smrtno ponesreči. Velika nesreča se je zgodila 70letnemu slikarju Jakopu Rubiano, stanujočemu v ulici Arcivescovada, ki je bil zaposlen pri pleskarju Vidali. Padel je tako nesrečno, da so ga morali prepeljati v bolnišnico usmiljenih bratov, kjer je izdihnil svojo dušo.

Otrok, neki Boris Vukč iz Mirna, tri leta star, je dobil od nekega osla tako hudo brco, da se nahaja v nevarnem stanju.

Ponesrečena učiteljica. Gdč. Valerija Mervic, stara 32 let, doma iz Dolenje, zdaj učiteljica iz Trebuše, se je peljala na dvokolosni in padla tako nesrečno, da se je pobila po telesu in si zlomila levo roko. Prepeljali so jo k usmiljenim bratom v Gorici in je upanje, da kmalu okreva.

Ulomilci. Svedrovci so uomili v blagajno finančne agencije na severnem kolodvoru in odnesli 1500 lir. Pri tem pa so imeli smolo, da niso našli 75 tisoč lir, ki so se nahajale v nekem drugem oddelku blagajne.

Vesti z Notranjskega

Idrja. Na tukajšnji rudniški dekliski 5 razredni meščanski šoli se bo pričelo šolsko leto 1922/23 dne 2. oktobra. Dne 23. septembra, to je pred začetno učiteljsko skupščino, se bo vršilo vpisovanje. Novo vstopivše učence ljudske šole iz tujih okolišev se imajo prijaviti s krstnim ali roštnim listom, oziroma tudi z zadnjim šolskim naznanilom.

Za sprejem v I. razred meščanske šole je tu-jim učencem treba predložiti poleg rojstnega lista tudi šolsko naznanilo z dobrim uspehom dovršene 5. razreda ljudske šole, ali pa se jim je treba podvzeti sprejemnemu izpitu to pa le, ako so stare 11 let. Za sprejem v višji razred je treba predložiti izpričevalo dovršene 1. oziroma II. razreda kakor meščanske šole, ali pa napraviti sprejemni izpit, ki se bo vršil 30. septembra. Pristojbina izpraševalnih izpitol, ki se plača v naprej, znaša 24 lir.

Ravnateljstvo. Postojna. V postojnski jami se vrši danes, 17. t. m. nepreklicno in ob vsakem vremenu velika ljudska veselica. Na posebnih in vseh osebnih vlakih vožnja znižana za 30%.

Zbor svečnikov Sv. Pavla naznanja č. s. obratom, da je dne 21. septembra t. l. namera-vani «katehetskii sestaneč» preložen na drugo polovico oktobra. Na dnevnem redu bosta dva aktualna referata: Sobr. prof. Josip Leben: «O vzgoji kršč. značaja». Sobr. Ivan Rejcek: «O svobodni soli». Dan in kraj se svoječasno naznani. Načelnik šolskega odseka.

Zahvala.

Podpisano šolsko vodstvo se iskreno zahvaljuje bivši učiteljici na Kamnem gospodični M. Furman za znesek L 150.— namenjen tukajšnjim revnim šolskim otrokom, koji znesek je vplačal g. I. Kogoj, davčni uradnik v Kobaridu, v poravnavo radi raz-žaljenja časti.

V Tolminu, dne 11. sept. 1922. Vodstvo ljudske šole.

PODLISTEK

Mojnikova oporoka

Kriminalna novela. Nemški spisal Fridrich Thieme. Poslovenil Slavomir Josipovič. 10

Gnezda mu je naročil, naj pride vsak dan ob 9. uri dopoldne.

Ko je maser odšel, mi je prišepnil prijatelj na uho: «Prav take robce ima.»

V najinem uradu je bilo poleg stolov za posebnike tudi počivalo. Na tem se je dal masirati Gnezda in jaz sem se za isti čas preselil v sobo k najinemu pisarju.

Ježek je prišel točno prvi in točno drugi dan. Sleknel je vselej svojo suktnjo, jo obesil na klin nad vrati, si je opasal svoj beli predpasnik in pričel svoje delo prav tako, kot to opravljajo njegovi drugi stanovski tovariši.

Ko je Ježek drugega dne odhajal, ga je Tomaž, po našem prejšnjem dogovoru, poklical nazaj, rekoč:

«Oh, gospod Ježek, le en trenutek pro-mim!»

«Da, kaj želite?»

«Včeraj je nekdo pustil tu robec; že par ljudi sem vprašal, pa vsakdo pravi, da ni njegov. Morebiti je vaš?»

Gospodarstvo

PRESKRBA PRIMORSKEGA KRASA, PIVSKE, NANOSKE IN VIPAVSKE DO-LINE Z ZADOSTNO PITNO, KAKOR TUDI ZA GOSPODARSKE NAMENE POTREBNO VODO

X.

Pri tozadevnih informativnih obravnavah in lokalnih poizvedbah, katere so se o teh načrtih razpisale, so se zastopniki ministrstev in centralnih oblasti prepričale o velikanski vodni množini, katere stoji za te gravitacijske vodovode v višini 600 m in čez na razpolago. Dalje so se prepričali o izvanredno ugodni legi in o izborni geo-loški kakovosti za dolinske zapore in za rezerviranje več milijonov m³ vode name-njenih dolin in grap. Ti zastopniki so tudi obdudovali silno ceno izvršitev glavnih vodovodnih prog, katere so se strogo po predpisih gravitacije tako projektirale, da se dajo povsod iz najcenejšega materiala, namreč iz betonskih cevi, napraviti in v takšnem padcu izpeljati, da je vsaka poškodba vsled hidrostatičnega pritiska iz-ključena.

Kajti pri onih gravitacijskih vodovodih, ki so se bili l. 1890—1893 v Sevsčeki, Begunjah, Bezuljaku, Černomlju itd. na po-dlagi modernih vodovodnih principov s cevmi iz litega železa izvršili, se je pokazalo, da je že do l. 1908, toraj po preteku 15 let, cela vrsta cevi zarjavela (segnila) in popokala, dočim so se pri starih rimskih izkopanih našle žgane lončene vodovodne cevi po skoraj 2000 letnem obstoju še vedno uporabne. Vsled tega dejstva se je tudi pri predstojeh gravitacijskih vodo-vodih glavne vodovodne proge projektiralo iz betonskih oziroma žganih lončenih cevi.

Ker se nahaja na Krasu, oz. na ozemlju predstojeh vodovodnih prog dovolj peska in gruča in ker se voda lahko takoj od iz-virka naprej uporablja, je torej treba do-važati edino le cement in je na ta način naprava cevi iz glavnih vodovodnih prog na licu mesta izvršljiva, ter potem takem zvezana z neprimerno malimi troški.

XI.

Zgoraj navedeni tehniški izvid profesorja na tehnični visoki šoli v Prazi Jan Vladi-mira Hraskyja je «Soča» l. 1912. dobesed-no objavila ter se torej sklicujemo na to objavo. Istočasno je bil tudi deželni poslanec Andrej Gabršček celo napravo ozi-roma načrte zanj oobširno popisal in tudi obrazložil vse prednosti in vrline izvirajoče iz teh vodovodov. Vsled lanskoletne iz-vanredne suše, so se posušili vsi studenci iz katerih se pumpa ali dviga voda za po-stojnskih vodovod. Razentega in pa vsled silnega pomanjkanja vode v celi Nanoški in Pivski dolini so sklenile občine teh dol-in, da se napravi skupni gravitacijski vo-dovod iz Stranških studenc v smislu zgoraj pod V — št. 6 navedenega svoječas-nega projekta. Na ta način bi v vojnem času narejeni vodovod iz Stranških stu-dencev in iz studenca Sušet zgrabil glavna dva pritoka, namreč oba Stranska stu-denca. Tudi je ta kraški vodovod čez celo glo-bino Močilnika pri Zvanutih izpeljan in ima toraj v globini Močilnika najmanj 30 atmosfer pritiska ter je torej pričakovati kakor poškodbe v najkrajšem času, katera bi se pa sploh pri sedanjih razmerah dala popraviti le z ogromnimi, skoro nedoseg-ljivimi stroški.

Ze iz teh razlogov je neobhodno potre-bno, da se vodovodna vprašanja in preskr-ba zadostne vode za primorski Kras za Pivško in Nanoško dolino, za celo Vipav-sko dolino z Gorico in okolico ter Goriško v predstojem smislu zgoraj popisanih načrtov čim prej izvrši. Slednjic še pripom-nimo, da se more oddati v slučaju, ako se zgoraj navedena gravitacijska vodovoda za višji in nižji Kras v predstojem smislu z dovolj velikimi dolinskimi zaporami izve-deta, tudi za Trst z okolico do 15.000 m³ vode na dan, ter da je torej tudi vodovod-no vprašanje za Trst na najcenejši in naj-lajši način rešeno, in to brez vsakega pum-panja in dviganja vode, brez vsakih drago-cenih stavb za mašine, za pumpe in dvi-gala, brez dragocenih cevi za visoki pritisk,

brez dragega premoaga ali drugega še dra-žjega goriva ali pa brez milijonov elek-trarn in brez številnih inženjstov, mon-terjev, delavcev in inženjstov.

Pri izvršitvi predstojeh načrtov se pa lahko naredi še lepa dobičkonosna kupčija. Pomisliti je namreč treba, da, ako prodamo na železnice in v Trst, kamor že peljejo vodovodne cevi iz Divače ob železnici, ali pa z Opčin direktno v mesto, dnevno le 10.000 m³ vode po 20 stotink za l^m ali 1 hl (100 litrov) po 2 stotinki, imamo na leto 730.000 lir dohodkov. Ta cena pa je za sedanje draginske razmere dosti prenizka, ker pri sedanjih cenah vsega blaga lahko zahtevamo najmanj petkrat toliko za 1 kub. meter vode, to je 1 liro oziroma 10 stotink za 1 hektoliter čiste studenci-ce; kajti «Brojnica» je zahtevala pred voj-sko za en kub. meter (10 hl) dvignjene vode na Opčinah 76 st., južna železnica pa za 1 m³ v cisternah v Divači ali v Sežano postavljene vode poleg 76 st. še voznino v znesku 5 lir, torej 576 st. za 1 hl vode.

Na ravno isti način se da tudi pri napravi zgoraj omenjenih načrtov za stransko-po-stojnski vodovod, to je za izvršitev vodo-voda Strane - Orehek - Jančarija - Ponikve - Studenci - Št. Peter - Prestranek-Postojna, napraviti s prodajo vode za železniški obrat dobra kupčija.

Svoj čas smo preliminirali za vso za kri-žišče Št. Peter in za postajo Postojna po-trebno obratno vodo na 1500 m³ na dan. Ako se proda iz tega vodovoda, ki bi bil svoj čas donasal dnevno čez 3400 m³, le 1000 m³ po 1 liro ali 1 hl po 10 stotink, se ima na leto dohodkov 730.000 lir. To je pa mogoče le pri svojčas od sedanjega pro-jektanta zasnovanem projektu — ne pa s kaloritičnim dviganjem in pumpanjem vode, pri katerem režija vse požre in je treba do-hodkom še doplačevati.

XII.

Pri danih razmerah bi bila pač prva skrb in dolžnost vseh merodajnih faktorjev in vseh državnih, deželnih in občinskih upravnih oblastnih v Juljski Krajini, da se pred-stoječe podpisani gravitacijski vodovodni načrti nemudoma izvršijo in da se ta pri-morski Kras za Trst in okolico, za Nanoško-Pivško in Vipavsko dolino in za Go-rico tako pereče vprašanje v tem smislu, skupno reši.

Pri sedanjih neugodnih gospodarskih razmerah je pač edino ta projekt najlažje in na najcenejši način izvršljiv, ter se mo-rajo vsi drugi dragoceni načrti in ekspe-riimenti kot predragi z vso odločnostjo za-vračati.

Vrhu tega je treba te načrte, katere so prvaki hidrotehnik kot najcenejše, naj-praktičnejše in najpopolnejše označiti, le nadaljevati, ker je za njih izvršitev že vse pripravljeno!!

Fr. Zupnek.

Ljubljanski velesejem v sodbi inozemstva. Dosedanja uspehi ljubljanskega velesemnja so kaj laskavi za Slovenijo, ki ga je organizirala. Do sedaj podana poročila o zaključkih in pro-dajnih kupčijah izkazujejo sledečo statistiko: Strojna industrija 31.590.000 din., kovinski izdelki 57 milijonov 800.000 din., orožje 2 miliona 340.000 din., kolarstvo 3.600.000 din., godala 9.997.200 din., pohištvo 1.812.000 din., živila 51.816.000 din., orožje 8.296.000 din., električni predmeti 6 milijonov 31.000 din., montanistika 300 tisoč din., usnarstvo 14.140.000 din., tekst. industrija, tipke, perilo 46 milijonov 356.000 din., papir, grafika, kartonaža 40.656.000 din., kemični izdelki 26.340.000 din., stavarstvo 840.000 din., bižuterija, galanterija, dragulji, urarstvo 7.908.000 din., steklo 3 milijone 2 sto tisoč din., klobuki, slamniki, 8.844.000 din., avtomobil, dvokolosa, pnevmatika i. dr. 8.820.000 din., poljedelstvo 2 miliona 664.000 din. Il. ljubljanski velesejem se je torej zaključil s popolnim uspehom.

Zanimivo je, kako sodi o tem semnju ino-zemstvo. Hermann Wendel je objavil o tem v «Prager Presse» te le misli:

«Dve okolnosti sta predvsem, ki vsposoblja-ta slovensko prestolico Ljubljano za pridivete jugoslovanskih vzorčnih sejmov. Prvic je me-sta po svoji legi, ker se nahaja nedaleč od av-strijske in italijanske meje, važno kot preto-vačna postojanka za trgovino z inozemstvom, drugič pa tvori Ljubljana naravno gospodarsko središče Slovenije, ki je industrijalno najbolj razvita pokrajina Jugoslavije. Letošnji veliki sejem sta otvorila trgovinski minister Osman Vilović in delavni predsednik sejskega odbo-ra Bonač. Simpatičen nagovor je imel tudi ge-»

(Dalje na IV. strani.)

Mali oglasi

se računajo po 20 stotink beseda. — Najmanjša pristojbina L 2.—. Debele črke 40 stotink be-seda. — Najmanjša pristojbina L 4.—. Xčur 150— sluzbo, plača polovično ceno.

PRIVATSCHÜLERHEIM Meran - Obermais, Pension Marezger. Internat za dečke srednjih in ljudskih šol. V kraju: gimnazija, realka, višja realka, trgovska šola z nemskim poučnim jezikom ter «Istituto tecnico» z laškim poučnim jezikom. Tečajji v nemščini, francoščini, angleščini za dijake. Dobra oskrba in strogo nadzorstvo zajamčeno. Re-ferenca in prospekti na razpolago. 1379

BARVANJE moških in ženskih oblek (ne da bi se razile) pranje, likanje oblek, čiščenje v suho, pranje in likanje zaves. Via Udine 49 (prej Belvedere), Via Salice 2, Pellizzaro. 1668

BAKER, med se plačuje do L 4.60. Scalinata 3, Fonda. 1676

SODI, hrastovi, novi in rabljeni, mali in veliki, se prodajajo v ulici S. Francesco d'Assisi št. 44. 1684

POZORI! Nujno potrebujem mnogo srebra. Plačam krome in goldinarje po najvišjih ce-nah. Via Malcantone 7, II. levo. 1594

SLASČICARSKI mojster, Slovenec, zmožen samostojno voditi vsa v to stroko spadajoča dela, 35 do 40 leten, neozčen, se išče. Na-stop službe s 1. oktobrom. Ponudbe na Ka-rola Draščiča, peka in slaščičarja, Gorica, Via Carducci 21. 1691

TURBINA prav po nizki ceni je na prodaj. Svino, Smarje pri Stanjelu. 1699

HISA v Gorici, nova, dvanadstropna, z nad 60 let obstoječo gostilno s prenočišči, se proda. Naslov pri upravnistvu. 1700

LJUBLJANSKI voz v dobrem stanju, se zame-nja za grozde ali za vino. Pojasnila pri To-mažu Sancinu v Šklednu 180. 1701

EGIPTOVSKI profesor grafologij pove karak-ter in usodo življenja. Sprejema od 9 do 19 v Trstu, via Carducci 24, V. 1694

POZORI! Krone, perle, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grosist Bel-leli Vita, via Madonna 10. I. 16

KRONE srebrne in zlate, plačuje po najvišjih cenah Pertot. Via S. Francesco 15, II. 19

GLASOVIRJE, harmonije in orglje popravlja in uglašuje Andrej Pečar, Trst, via Valdirivo 15, I. telefon 14-72. 17

STROJNO KOLARSTVO Fr. Bratina, Ajdov-ščina. Posebnoti: ljubljanski vozički, pari-zarji do osem ton z jamstvom. Popravila karoserij, avtomobilov, mlinov, žag, polje-delskih strojev. Izdeluje kolesa in lesene dovodne jermence po naročilu. Iščejo se zastopniki za Istro in Brda. 53

G. DOLLINAR Trst — Via Ugo Polonio 5 (prej Via Bacchi) Telefon 27-81, uvoz —iz-voz. Velika zaloga papirja za zavijanje pi-salnega i. t. d. papirnatih vrečic ter valčkov raznih velikosti lastnega izdelka. 79

KULISNI MOJSTER se priporoča vsem dru-štvom na deželi za postavljanje odrov in vsa-korvnih kulis. Josip Bizjak, Trst, via La-voratori 213. 74

VINSKE sode, velike in majhne, rabljene, hra-stove, prodaja sodar Virgilij Bajt, Campo Marzio št. 14. 1704

SODE, prazne od 100—700 l, ima na prodaj Ivan Milič, Slivno št. 2. 1705

HIEA z velikim obdelovanim zemljiščem, in tremi vodnjaki, se proda. Krasen razgled na morje, v bližini tramvajev in mesta. Naslov pri upravnistvu. 1706

NATAKARICA, večja več jezikov, želi mesta na deželi ali v mestu. Naslov pri uprav-nistvu. 1707

TRGOVINA mešanega blaga, v zvezi z vino-in-žganjetočim, v dobrem prostoru, z ob-širnimi stanovanem za najemnika, se da v najem pod zelo ugodnimi pogoji. Eventuelno se proda celo posestvo. Proda se tudi velika stelaža in miza za trgovino. Naslov pri upravnistvu. 1708

KDOR mi prinese, zavitek z lesenimi modeli, ki sem ga izgubil včeraj popoldne od ulice Prosecco, Salita Gretta do Via Carducci dobi 100 lir nagrade. Anton Ukma, Via Udine 69, mizar. 1709

ZAHVALA.

Za vse izkazano sočutje povodom smrti naše preljube matere, stare matere oz. tešče

Ivanke Godina

kakor tudi za mnogobrojno spremstvo drage pokojnice k večnemu počitku, izrekamo naj-srčnejšo zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem.

Trst, dne 16. septembra 1922. Družine Godina-Vekjet in Longo.

Steklene šipe

vsake vrste in mere. Prodaja na de-belo in drobno. — Postrežba na dom. Cene zmerne. Piazza Oberdan št. 3. (Hotel Europa) telefon 44-23. 81

IVAN KERŽE 49

ima v lastni zalogi najraznovrstnejše kuhinjske in druge hišne potrebščine iz aluminija, steklovine, lesa in emailirano proti. TRST — Piazza San Giovanni

(Dalje).

Danes vsi v Postojno! Ljudska veselica v svetovnoznanijami!

30% znižana cena za vse vlake.

Posebni vlaki odhajajo: Iz Trsta ob 7:30 in 13:20 „ Nabrežine ob 8:00 in 15:50 „ Sežane ob 9:09 in 14:40 „ Divače ob 9:29 in 15:00 „ Št. Petra ob 10:05, 14:10 in 15:40 „ Bistrice ob 13:21.

ŽIVNOSTENSKA BANKA PODRUŽNICA V TRSTU Ulica Roma vogal ul. Mazzini. — Lastna palača. Delniška glavica in rezervni sklad K. S. št. 2. 1.000.000 Izvršuje kulturne vse bančne in menjalnične transakcije. Uradne ure od 9-13

Gino Nazzi di Enrico zaloga usnja Trst - Via Guido Brunner 4 - Trst Specialiteta toskanskega usnj. sati-ranega in barvanega. 540 Lastna strojarna. ♦♦ Brezkonkurenčne cene.

ČEVljARNICA MICOLICH 23 Trst, vln Udine 32 (vogal L' Aristoto) (prej Belvedere) Izbera moškega, ženskega in otroškega obuvala. Sprejema naročila in popravila. Lastna delavnica. — Usnje zjamčeno. Cene nizke. Postrežba točna.

Zaloga pohištva 54 ANTON BREŠČAK Gorica, Via Carducci št. 14 (prej Gosposka ulica). Doma kar manjka naj pregleda vsak — vae naj napiše si pri dnevihi luči — omare mize, stole, posteljnjak — in vse kar rabi sploh v domači kući. — Kar manjka, to mu preskrbi Breščak — štiri-najst številka ulica Giosue Carducci.

Dr. E. MORPURGO Živnozdravnik se je nastanil v Dobravljah pri Ajdovščini. 592

Tvrdba Giuseppe Struchel Via Mazzini 36 (Vogal S. Caterina) (prej Via Nuova)

naznanja svojim cenj. odje-malcem, da si je priskrbela za prihodnjo sezono ve-liko izbero volnenga blaga za moške in žen-ske, kožuhovin, žameta, volnenih šerp in rut, kakor tudi fuštanja, be-lega in barvanega ter raznovrstnih okraskov. Vse po najzmernejših cenah.

neralni konzul čehoslovaške republike dr. Beneš. Na ljubljanskem sejmu je predvsem zastopala slovenska industrija. Sicer tudi hrvaška industrija ni slabo zastopana; tudi Bosna, Dalmacija ter Vojvodina ne manjkajo s posameznimi svojimi izdelki, toda od okrog 450 razstavljalcev vendar 4 petine zavzemajo slovenske tvrdke in to ne samo iz Ljubljane, temveč tudi iz Maribora, Celja, Jesenice in drugih manjših ali večjih krajev, v katerih je industrija poglavalno koreninasto iz zadržištvstva, ki je pri Slovencih zelo razvito. Prvi in splošni utis velikega sejma, ki je nameščen v vrsti paviljonov na prostoru, za polovico povečanem od lanskega leta, nudi sliko naroda, ki se zdaj po svoji narodni osvoboditvi vztrajno trudi za svojo gospodarsko neodvisnost od inozemstva. Kdor je morda vajen s slovanskim jugom vezati pojem Balkana v njegovem znanem slabem pomenu, se lahko tu temeljito nauči česa boljšega, kajti občudovanja vredna je energija, s katero se mlada slovenska industrija navzlic vsemu trudi, da si osvoji vsa ona področja proizvodnje blaga, za katera se je doslej zdelo, da so pridržana samo visoko razvitim industrijskim državam srednje in zapadne Evrope. Zelenarska, tekstilna in kemična industrija je razstavila poskuse, vredne vse pozornosti. Seveda pokazuje najvišjo stopinjo razvitenosti obrti, ki temeljijo na naravnih gospodarskih osnovah Slovenije, in sicer predvsem — ker je Kranjska za 40% obraščena z gozdovi — lesna industrija, ki prikazuje najrazličnejše lesne izdelke od zobotrebca pa do elegantne kalose.

Vendar pa bo trajalo še precej časa, predno bosta jugoslovenska industrija v splošnem in slovensko obrtništvo posebej mogli kriti vse potrebe in državi in Fichtejeva utopija o »zaprti trgovinski državi« morda niti ni željevreden ideal. Razumljivo je torej, da je tudi inozemstvo, v kolikor želi z Jugoslavijo stopiti v trgovinske zveze, zastopano na ljubljanskem velikem sejmu. Le Belgija je odposlala par razstavljalcev. Uraljivi so tudi razlogi, zakaj na velikem sejmu. Se Belgija je odposlala par razstavljalcev in Nemčija, poslednja posebno s produkti strojne industrije, sta bolj zastopani. Pri živahnih prijateljskih odnosih dveh držav, ki tvorita temelj Male entente, pa je tudi razumljivo, da zavzema Čehoslovaška med inozemskimi razstavljalci z nad 30 tvrdkami prvo mesto. Čehoslovaška ne razpolaga le z okusnim paviljonom, ki stoji na zelo vidnem mestu, temveč je razstavila izdelke svoje strojne, električne in tekstilne industrije tudi v splošnih paviljoni.

Zalibog je bil čas za priave prekratek in tako je bilo ob otvoritvi velikega sejma še precej prostorov praznih, pojav, ki v očiglednem dejstvu, da ostane veliki sejem odprt samo do 11. t. m., ni čisto brez pomena. Vendar ne bo nihče zapustil drugega ljubljanskega velikega sejma brez nadejalnega utisa, s katerim zdravnik ugotavlja zdrav pulz otroka v materinem telesu: tukaj se hoče novo življenje krepko razviti!

Finančna in gospodarska razmotrivanja. Ni je tako hitro zemlje, v kateri igrajo notranje-politični dogodeki pri presojanju finančnega in gospodarskega gibanja tako veliko ulogo kakor v Italiji. Neugodne številke o žetvi, ki se sedaj objavljajo so gotovo v veliki meri posledica strankarskih bojev, kateri so bili posebno hudih ravno v poljedelsko najbolj razvitih delih Italije, v Padski nižini, v Emiliji in Romagni. Po uradnih proračunih se letošnja žetev cení samo na 44 milijonov stotov proti 52 milijonom stotov v lanskem letu in povprečnim 50 milijonom stotov v vojnih letih. Se bolj jasno se razvidi, kako je padla delavnost vsled notranjepolitičnih bojev, iz števil, ki kažejo pridelak na hektar. Ta pridelak se cení letos na 9.57 stotov, med tem ko se je tekom vojne zvišal od 10.51 na 10.98 stotov.

Znani »Bollettino di Notizie economiche« sicer še ne upošteva dogodkov zadnjih štirih tedrov, — izhaja pa iz njega, da se tudi drugače ni zboljšalo gospodarsko življenje v Italiji izvenemši nekatere stroke v industriji, kjer se opaža obrat na bolje. Količina bankovcev, ki so v prometu, se je v dveh mesecih zvišala za pol milijarde lir. Temu nasproti so se vložki pri bankah zmanjšali. Cene v trgovini na drobno stremijo navzgor. V zadnjih tednih so se v Milanu zvišale za dva, a v Rimu za tri odstotke.

Pri višanju cen prihajajo deloma na dan zlobo posledice lanske nove zaščitno-carinske tarife. Je-li bo prišlo do temeljne spremembe italijanskega sistema carinskih tarif, je veliko vprašanje. Ne da se zanikati, da se je v zadnjem času opozicija pristašev proste trgovine poostrišla. Zvišanje cene za sladkor na 8 lir za kg, proti 2 liram v predvojni dobi je dalo povod za napade na zaščitno carino, katero uživajo italijanski fabrikanti sladkorja. V »Giornale d'Italia« napada Ugo Ancona dejstvo, da je bila ta carina določena po 100 lir na stot. Ker se v Italiji proizvaja 2½ milijona stotov sladkorja, izginja vsako leto 250 milijonov lir v žepu sladkornih industrijalcev. Gotova zaščitna carina je seveda opravičena posebno radi visokih proizvodnih stroškov v Italiji, ki ki so n. pr. mnogo večji nego v Čehoslovaški, toda carina 100 lir na stot ni na mestu. Vzdrževanje tvornice sladkorja, ki so bile ustanovljene brez zadostne priprave in stvarnega znanja, pa ni v interesu zemlje. Zahteva pridelovalcev sladkorne repe, naj bi se cene za repo zvišale, ni opravičena, ker je sladkorna repa italik od predvojne dobe sem poskočila od 2 lir na 12 lir. Doba lahkih in velikih dobičkov je minula in začetni mora čas težko pridobljenega zaslužka.

Tudi proti visoki carini na vino, kakor tudi proti carini na meso, mleko, olje itd. se dvigajo glasovi. Turinska »La Stampa« izvaja, da se samo s carino na sveže meso obremenjuje konsum za približno eno milijardo lir, a s carino na mlekarne proizvode in na olje za nadaljnih več 100 milijonov. Carina 30 frankov v zlatu ali okroglo 120 lir na hektoliter vina pa predstavlja obremenitev, posebno nižjih slojev, za nič manj nego 4 milijarde lir. Pridelovalci vina ne potrebujejo tako visoke zaščitne carine, ker se je pridelek vinogradov v Italiji na pram predvojni dobi podeseteril, med tem ko so vinogradniki v fiskalnem oziru na boljšem nego večina drugih vrst zaslužka.

V nasprotju z mnogimi drugimi industrijami pritiska kriza na dve skupini industrije še s polno težo. To je ladjedelniška in industrija za žveplo. Posebno pri zadnji je že leta trajajoča kriza dosegla svoj višek. Zveza sicilskih proizvajalcev žvepla se je te dni podala v Rim ter zahtevala takojšnjo izdajo obligacij v višini 120 milijonov lir, za katere naj bi država prevzela jamstvo. Industrijci se nadajo, da bo s temi ukrepi preprečena popolna zatvoritev sicilskih žveplokopov. V resnici je postal položaj sicilske industrije z žveplom zelo težek; zakaj med tem ko je italijanska produkcija žvepla že leta 1920. padla na 260.000 ton, je naraslo proizvodnje v Zedinjenih državah na

1.230.000 ton in od tedaj se je razmerje števil, ki kaže proizvodnje, še poslabšalo na rovaš Italije. V »Corriere della Sera« dvomi Luigi Einaudi o umetnosti ukrepov, ki ne bi mogli rešiti nekatere žveplokope, katerim je itak usojena propast, ter priporoča v ostalem vladi, naj vso zadevo reši parlamentarnim potom, ne pa potom odredbe.

Tudi ladjedelniška industrija je zelo ogrožena in če parlament ne poseže kmalu prav resno vmes, bi to pomenilo polom ne samo za ladjegradništvo v Julijski Krajini ampak tudi v Liguriji. Da se ladjedelniški industrijci mora pomagati na noge, o tem ne dvomi v Italiji nikdo, le o načinu, kako naj se to izvede vladajo v parlamentarni komisiji, ki je bila za to sestavljena, še zelo različna mnenja. Imamo pristaše premij za gradnjo ladij, drugi zopet priporočajo direktna naročila se strani vlade pri ladjedelnicah. Nedavno je bil parlamentarni referent za ladjedelniške podpore v Trstu in temu obisku se pripisuje velika važnost, ker upajo, da bo prišla sedaj vsa zadeva v tok.

V krogih italijanskih gospodarskih politikov je vzbudila splošno začudenje vest, da se od sedaj naprej ne bo več objavljala mesečna statistika italijanske zunanje trgovine, katero je dosedaj izdajalo italijansko carinsko ravateljstvo. Profesor Federico Flora povdarja v »Resto del Carlino«, da bi pomenjalo to težek udarec za proučevanje italijanskega narodnega gospodarstva in da ne more igrati uloge razmeroma mal izdatek pri uradu, za katerega izdaja zemlja letno skoraj 200 milijonov lir. Trgovsko statistične objave so se že lani znatno skrčile, v četrtletnih poročilih se že sedaj opušta navedba dežel v katere je blago namenjeno oziroma iz katerih prihaja, in to se zelo neprijetno občuti ravno v tem času, ko se vrše trgovskopolitična pogajanja, ker sedaj ni mogoče zvedeti, katere dežele prihajajo po vojni najbolj v poštev za spečevanje italijanskega blaga.

V krogih italijanskih gospodarskih politikov je vzbudila splošno začudenje vest, da se od sedaj naprej ne bo več objavljala mesečna statistika italijanske zunanje trgovine, katero je dosedaj izdajalo italijansko carinsko ravateljstvo. Profesor Federico Flora povdarja v »Resto del Carlino«, da bi pomenjalo to težek udarec za proučevanje italijanskega narodnega gospodarstva in da ne more igrati uloge razmeroma mal izdatek pri uradu, za katerega izdaja zemlja letno skoraj 200 milijonov lir. Trgovsko statistične objave so se že lani znatno skrčile, v četrtletnih poročilih se že sedaj opušta navedba dežel v katere je blago namenjeno oziroma iz katerih prihaja, in to se zelo neprijetno občuti ravno v tem času, ko se vrše trgovskopolitična pogajanja, ker sedaj ni mogoče zvedeti, katere dežele prihajajo po vojni najbolj v poštev za spečevanje italijanskega blaga.

Borzna poročila.
Tuja valuta na tržaškem trgu
Trst, dne 16. septembra 1922.

ogrske krone	—,80	—,95
avstrijsko-nemške krone	—,08 1/2	—,05
čehoslovaške krone	78.—	78.75
dinarji	31.50—	32.50
lejt.	14.25—	15.25
marke	9.05—	2.55
dolarji	23.60—	23.80
francoski franki	180.—	181.—
švicarski franki	443.—	447.—
angleški funti papirnati	105.30—	105.60
angleški funti, zlati	111.75—	113.75
na,oleoni	89.50—	91.—

Pokusiti je treba
razne vrste testenin „PEKATETE“. Temu dišijo ene, drugemu druge, akoravno so vse izdelane iz enakega testa. 63/9

Kupim hišo
s 5—6 sobmi in vrtom, v neposredni bližini mesta. — Ponudbe pod „Marica“ na upravništvo. 602

Pohišstvo Via Udine 25
Obedne sobe od lir 2400 naprej, poročne sobe iz masivnega lesa od lir 1500 naprej, kakor tudi drugo navadno in fino pohišstvo.

G. TUSCHER zobozdravnik
Via XXX OTTOBRE 13
se je vrnil.

Pozor na domačo tvrdko!
FRANC SAUNIG, Gorica, Gosposka ulica sedaj Via Carducci št. 25, naznanja slavnemu občintvu, da ima veliko izbero živalnih strojev več vrst za krojače, šivilje in čevljarje iz najboljših nemških tovarnen, katere jamči 10 let. Daje velika izbera dvokoles. Izjemno prodaja tudi na obroke. — Ceniki na zahtevo poštne prosti. Lastna mehanična delavnica. 61

ALESSANDRO LEVI-MINZI via dei Rettori 1 in via Malfanton 7-13
Pohišstvo Absolutno konkurenčne cene. 67

Krone, srebro, zlato, diamante, briljante in platin
kupujem po najvišjih cenah. 10
Zlatarna ALBERT POVH, Via Mazzini št. 46 (prej via Nuova)

Trgovsko-obrtna zadruga
v Trstu
registrovana zadr. z omejenim jamstvom
Ulica Pier Luigi da Palestrina št. 4, 1.
Obrestuje navadne hranilne vloge po 5%
vloge, vezane na trimesečno odpoved po 5 1/2%, ako znašajo 20-30.000 Lit. po 6%, ako znašajo 30-40.000 „ po 6 1/2%, ako presegajo 40.000 „
Trgovcem otvarja tekoče čekovne račune
Posoja hranilne pušice na dom.
Za varnost vlog jamči poleg lastnega premoženja nad 2300 zadržnikov, vredno nad 50 milijonov lir.
Daje posojila na poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev all dragocenosti.
Uradne ure od 8—13.
Tel. št. 16-04. Tel. št. 16-04.

Najstarejši slovenski denarni zavod.
Tržaška posojilnica in hranilnica
registrovana zadruga z omejenim poroštvom.
uraduje v svoji lastni hiši
ulica Torrebianca št. 19, 1. n.
Sprejema navadne hranilne vloge na knjižice, vloge na tekoči račun in vloge za čekovni promet, ter jih obrestuje po 4%
večje in stalne vloge po dogovoru.
Daje posojila na vknjižbe, menjice, zastave in osebne kredite. — Obrestna mera po dogovoru.
Uradne ure za stenoške od 9 do 13.
Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt
Št. telef. 25-67.

Urnar in zlatarna
Lorenzo Macor
Trst, Via Udine 26. 24
Velika izbera vr. zlatenine in srebrnine
Prodaja se tudi na obroke po ugodnih cenah.
Ob nedeljah se zglašite v via Udine 33, III.
15. septembra t. i.
ODPRETJE
novega in velikega zavoda in konvikta
MINERVA
v Opatiji.
Pojasnila:
Via Rossini št. 16. Šola Minerva.
Telefon 47-20. (80)

Srebrne krone in zlato plačujem po najvišjih cenah
ALOJZIJ POVH
Trst, Piazza Garibaldi št. 2
(prej Barriera)

Dr. A. GRUSOVIN
specialist za kožne in spolne bolezni ter negovanje kože, perfekcioniran na du-najskih klinikah.
Sprejema od 9—12 in od 3—7 ure.
Gorica (Piazza grande) Travnik hiša Paternoli. 60)

JADRANSKA BANKA
Delniška glavica L 15.000.000 Rezerve L 5.100.000
Dunaj, Opatija, TRST, Zadar. (1)
Afilirani zavodi v Jugoslaviji: **Jadranska banka, Beograd** in njene podružnice v Celju, Cavtatu, Dubrovniku, Ercegovnem, Jelši, Korčulu, Kotoru, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Metkoviću, Sarajevu, Splitu, Šibeniku in Zagrebu.
Afilirani zavod v New-Yorku: **Frank Sakser State Bank.**
Izvršuje vse bančne posle.
PREJEMA VLOGE
na hranilne knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje po 4%.
Na odpoved vezane vloge obrestuje po najugodnejših pogojih, ki jih sporazumno s stranko določa od slučaja do slučaja.
Daje v najem varnostne predale (safes)
Zavodovi uradi v Trstu:
Via Cassa di Risparmio št. 5 — Via S. Nicolò št. 9.
Telefon št. 1463, 1793, 2676. Blagajna posluje od 9. do 13. ure.

Telefon 4-30 Telefon 4-30
MILO FENDERL VERDE PURO SUPERIOR GIALLO
Pazite na znamko!

Ljubljanska kreditna banka
Podružnica v Trstu.
Vogal via Valdirivo 27 — Via 30 ottobre 11
Izvršuje vse bančne posle.
Kupuje in prodaja raznovrstne tuje valute. — Prodaja in kupuje jugoslovske krone. — Izvršuje nakazila SHS kron v Jugoslavijo. Sprejema SHS krone na obrestovanje po dogovoru.
Vloge na knjižice v Lirah obrestuje po 3 3/4 % netto
Vloge na tekoče račune po 4 1/2 %
Vezane vloge obrestuje najugodnejše po dogovoru.
Glavni sedež banke: **LJUBLJANA.**
Podružnice: Gorica, Maribor, Celje, Kranj, Ptuj, Brežice, Novisad, Sarajevo, Split, Metković.
Delniška glavica in rezerve: SHS kron 150.000.000.—
Tel. št. 5-18. Uraduje od 9 do 12 1/2, in od 14 1/2, do 16.